

РЕШЕНИЕ

№ 491

гр. София, 14 октомври 2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, първо наказателно отделение, в съдебно заседание на осемнадесети септември две хиляди двадесет и четвърта година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУМЕН ПЕТРОВ
ЧЛЕНОВЕ: ВАЛЯ РУШАНОВА
ДЕНИЦА ВЪЛКОВА

при участието на секретаря Елеонора Михайлова в присъствието на прокурора БОЖИДАР ДЖАМБАЗОВ, след като изслуша докладваното от съдия РУМЕН ПЕТРОВ наказателно дело № 574 по описа за 2024 г. и за да се произнесе взе предвид следното:

Касационното производство е по реда на чл.346, т.2 и сл. от НПК.

Образувано по жалби от подсъдимия И. А., чрез защитника адв.С. Т. и от служебния защитник на подсъдимите Г. К. и Е. Г. А. - адв. П. Д., против въззивна присъда № 2/19.01.2024 г., постановена по внохд № 244/2022 г. по описа на Окръжен съд - Велико Търново.

В жалбата на подсъдимия И. А. са наведени и трите касационни основания по чл.348, ал.1, т.1 - 3 от НК. В допълнението изрично е посочено, че атакуваната присъда е постановена при липса на мотиви, тъй като показанията на наказателно неотговорните лица А. А., Т. К., М. Ч., Л. А. и И. С. са кредитирани изолирано от останалата доказателствена съвкупност, като те следвало да бъдат обвиняеми, съответно подсъдими в настоящото наказателно производство, при условие, че отсъстват доказателства някой от тях да се е явил доброволно пред надлежен орган на властта, за да съобщи за извършеното престъпление. Според защитника в мотивите липсва обосноваване и логичен правен анализ къде е бил увещаван св.А. да даде и къде са дадени паричните суми от по 30 лв. на установените и неустановените по делото лица, за да гласуват те за определената политическа сила. Без каквито и да било доказателства, а изцяло въз основата на предположения, въззивният съд е приел, че така нареченият „списък за пилета“ не е съставен за Курбан Байрама, а за предстоящите парламентарни избори. Така допуснатите процесуални нарушения са довели до признаването на подсъдимия за виновен по повдигнатите му обвинения, с което е нарушен материалния закон.

Очевидно допуснатият от служебния защитник адв. Д.технически пропуск при озаглавяването на жалбите на подсъдимия Г. А. К. /Г.А. И./ и на неговия син - подсъдимия Е. Г. А. като „Възивна жалба“ не е случаен, предвид изрично заявената необосновааност на атакуваната присъдата, налагаща нейната отмяна. Като съображения, изложени в подкрепа на заявените по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК касационни основания, могат да се посочат твърденията, че осъдителният съдебен акт почивал на „оговор“, тъй като по отношение на св.К., Ч. и А. са неприложими хипотезите на чл.167, ал.7 и чл.167а, ал.2 от НК, защото те, след като са получили наследващата им се парична сума с криминализираната от закона цел - да упражнят

избирателното си право на предстоящите избори в полза на конкретна политическа сила, са извършили престъплението по чл.167а, ал.1, предл.2 от НК, поради което те в нарушение на „чл.11, ал.1 от НПК“ участват в наказателното производство като свидетели, макар да е следвало да бъдат обвиняеми и подсъдими, което бламирало изцяло доказателствената стойност на показанията им. Твърденията за липсата на мотиви са основани на претенцията относно отсъствието на обективен критерий въз основа, на който показанията на св.С. М. са ценени безкритично като безпристрастни и достоверни, още повече че напълно били игнорирани обясненията на подсъдимите, с което доказателственият анализ страдал от непълнота. Визираните процесуални нарушения препятствали разкриването на обективната истина и обусловили неправилните фактически и правни изводи, които се явяват в противоречие с материалния закон.

Във всяка от трите жалби се претендира да се отмени въззивната присъда и при условията на алтернативност подсъдимите да бъдат оправдани или делото да се върне за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

В съдебно заседание подсъдимият И. А. и защитниците адв.С. Т. и адв.Х. Т. поддържат жалбата и пледират тя да се уважи по изложените съображения.

Подсъдимите Г. А. К. /Г. А. И./ и синът му Е. Г. А. не са явяват в съдебно заседание. Защитникът адв.Д. счита, че жалбите са основателни и следва да се уважат.

Представителят на Върховна прокуратура е на становище, че жалбите са неоснователни и решението на въззивния съд като правилно и законосъобразно следва да се остави в сила.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и в пределите на своята компетентност съобразно чл.347, ал.1 от НПК, намери следното:

Касационните жалби са подадени в предвидения в чл.350, ал.2 от НПК срок, от процесуално легитимирани страни, по отношение на съдебен акт, подлежащ на проверка по реда на Глава двадесет и трета от НПК, поради което всяка една от тях е допустима, но разгледана по същество е НЕОСНОВАТЕЛНА.

След като с Решение № 173/13.12.2018 г. по внохд № 152/2018 г. по описа на Окръжен съд - Велико Търново, поради допуснати съществени процесуални нарушения, е отменена първата първоинстанционна изцяло осъдителна присъда № 15/06.10.2017 г. по нохд № 247/2015 г. на РС - Свищов, е постановена присъда № 260000/30.03.2022 г. по нохд № 438/2018 г. по описа на РС - Свищов, с която и тримата подсъдими са признати за невинни и са оправдани по повдигнатите им обвинения.

По протест на прокурор от Районна прокуратура - Велико Търново е образувано внохд № 244/2022 г. по описа на Окръжен съд - Велико Търново. След проведено въззивно съдебно следствие, с обжалвания пред касационната инстанция съдебен акт, на основание чл.336, ал.1, т.2 от НПК е отменена първоинстанционната оправдателна присъда и е постановена нова, с която:

подсъдимият И. А. А. е признат за виновен в това че за времето от 20.09. до 22.09.2014 г. в гр.Свищов

- чрез наказателно неотговорния на основание чл.167, ал.7 от НК

Асен Радков Асенов е организиран предлагането и даването на имотна облага от по 30 лв. на 12 установени и на други неустановени по делото лица от същия град, с цел да ги склони на предстоящите избори за народни представители да упражнят на 05.10.2014 г. сами избирателното си право в полза на определена политическа партия - ДПС, регистрирана за участие в интегралната бюлетина под № 18, престъпление по чл.167, ал.3 от НК.

- е предоставил на лице по чл.167, ал. 2 от НК - наказателно неотговорния на основание чл.167, ал.7 от НК А.Р. А. имотна облага - паричната сума от 540 лв., за да бъде дадена на 12 установени и други неустановени по делото лица, всички от гр.Свищов, с цел да бъдат склонени на предстоящите избори за народни представители сами да упражнят изборителното си право на 05.10.2014 г. в полза на определена политическа партия - ДПС, регистрирана за участие в интегралната бюлетина под № 18, престъпление по чл.167, ал.4 вр. с ал.3 вр. с ал.2 от НК

- при условията на продължавано престъпление е дал имотна облага - паричната сума от по 30 лв. на Л. А., М. Ч., Т. К.и И. С., всички от гр.Свищов с цел да ги склони на предстоящите избори за народни представители да упражнят сами изборителното си право на 05.10.2014 г. в полза на определена политическа партия - ДПС, регистрирана за участие в интегралната бюлетина под № 18, престъпление по чл.167, ал.2, пр.2 вр. с чл.26, ал.1 от НК.

За всяко едно от трите престъпления при условията на чл.55, ал.1, т.1 и ал.3 от НК подсъдимият е осъден на шест месеца лишаване от свобода, като е лишен от право да заема държавна или обществена длъжност свързана с упражняване на изборителните права на гражданите за срок от две години.

На основание чл.23, ал.1 и ал.2 от НК е определено едно общо най-тежко наказание от шест месеца лишаване от свобода, към което е присъединено лишаването от право да заема държавна или обществена длъжност свързана с упражняване на изборителните права на гражданите за срок от две години. На основание чл.66, ал.1 от НК лишаването от свобода е отложено за изпълнение с изпитателен срок от три години, считано от влизане в сила на присъдата.

С присъдата подсъдимият Г. А. К. /Г. А. И./ е признат за виновен в това, че за времето от 20.09. до 22.09.2014 г. в гр.Свищов

- е дал имотна облага - паричната сума от 30 лв. на С. М. от гр.Свищов с цел да го склони на предстоящите избори за народни представители да упражни сам изборителното си право на 05.10.2014 г. в полза на определена политическа партия - ДПС, регистрирана за участие в интегралната бюлетина под № 18, престъпление по чл.167, ал.2, пр.2 от НК.

- чрез наказателно неотговорния на основание чл.167, ал.7 от НК С. М. е организиран предлагането и даването на имотна облага от по 30 лв. на членовете на семейството му, общо 150 лв., с цел да ги склони на предстоящите избори за народни представители да упражнят на 05.10.2014 г. сами изборителното си право в полза на определена политическа партия - ДПС, регистрирана за участие в интегралната бюлетина под № 18, престъпление по чл.167, ал.3 от НК.

За всяко от двете престъпления при условията на чл.55, ал.1, т.1 и ал.3 от НК подсъдимият е осъден на по шест месеца лишаване от свобода, като на основание чл.23, ал.1 от НК е определено едно общо най-тежко наказание от шест месеца лишаване от свобода, което при условията чл.66, ал.1 от НК е отложено за изпълнение с изпитателен срок от три години, считано от влизане в сила на присъдата. На основание чл.25, ал.1 от НК на подсъдимия е наложено едно общо най-тежко наказание измежду настоящите и наложеното му с присъда № 12/19.06.2015 г. по нохд № 425/2013 г. на РС - Свищов, в сила от 02.11.2015 г., от десет месеца лишаване от свобода, което е отложено за изпълнение при условията по чл.66, ал.1 от НК, с изпитателен срок от три години, считано от влизане на присъдата в сила.

С присъдата подсъдимият Е. Г. А. е признат за виновен в това, че за времето от 20.09. до 22.09.2014 г. в гр.Свищов, при условията на продължавано престъпление е предложил имотна облага - паричната сума от по 30 лв. на Л.А., М.

Ч. и Т. К., всички от гр.Свищов, с цел да ги склони на предстоящите избори за народни представители да упражнят сами изборителното си право на 05.10.2014 г. в полза на определена политическа партия - ДПС, регистрирана за участие в интегралната бюлетина под № 18, поради което и на основание чл.167, ал.2, пр.1 вр. с чл.26, ал.1от НК и при условията на чл.55, ал.1, т.1 и ал.3 от НК е осъден на шест месеца лишаване от свобода, което на основание чл.66, ал.1 от НК е отложено за изпълнение с изпитателен срок от три години, считано от влизане на присъдата в сила.

Наведените касационни основания и идентичността на изложените в тяхна подкрепа съображения позволяват настоящият състав да разгледа едновременно жалбите на подсъдимите.

При извършената касационна проверка на обжалваната присъда няма как да се споделят отправените упреци на защитниците, че липсата на обвинение спрямо А.А., Т. К., М. Ч., Л. А., И. С. и С. М., на които е придаден статут на свидетели, вместо на обвиняеми за престъпления против политическите права на гражданите, са довели до противоречие със закона и е бламирана възможността подсъдимите в максимална степен да реализират правото си на защита. Съобразно разпоредбата на чл.102, т.1 от НПК в наказателното производство подлежат на доказване извършеното престъпление и участието на обвиняемия в него, но не и възможното участие на друго лице или лица. Същевременно съгласно чл.127, ал.3 от Конституцията и чл.46, ал.1 от НПК, тъй като прокурорът е единственият орган, който повдига и поддържа обвинение за престъпления от общ характер следва, че само от неговата преценка зависи кое лице може да бъде привлечено в качеството на обвиняем, като съдът няма правомощия за намеса в желаната от защитата посока. На тази плоскост напълно ирелевантно се явява и възражението, че горепосочените свидетели не били съобщили доброволно пред надлежен орган на властта за извършеното престъпление, т.е. въззивната инстанция не е нарушила закона.

При обсъждане основателността на жалбите следва да се има предвид, че касационната инстанция /с изключение на хипотезата на чл.354, ал.5 от НПК/ като съд по правото, а не по фактите, няма правомощие да възприема нови фактически положения или да интерпретира по различен начин доказателствените източници, доколкото в изложените в касационните жалби доводи се твърди неправилност на възприетата фактология. Подобна дейност би била свързана с проверка за необоснованост на атакувания въззивен акт, а такова касационно основание не е предвидено от законодателя. В рамките на оплакването по чл.348, ал.1, т.2 от НПК настоящата инстанция следва да прецени единствено дали относимите доказателствени източници са ценени вярно и дали възприетите въз основа на тях факти и обстоятелства са изведени правилно. При така очертаните предели на дължимата проверка, настоящият състав намира, че при анализа на събраните в производството доказателства и доказателствени средства, въззивният съд не е допуснал съществени фактически или логически неточности и правилно е установил релевантните за изхода на делото факти. Твърденията на защитата за липса на мотиви към въззивната присъда са неоснователни, тъй като прочитът им не сочи да са допуснати претендираните в жалбите пропуски. Съдържанието на мотивите към присъдата напълно отговаря на изискванията на чл.339, ал.3 вр. с чл.305 от НПК. След проведено всеобхватно съдебно следствие окръжният съд е посочил установените от него обстоятелства и въз основа на кои доказателствени материали е възприел фактическата обстановка по делото, като при извършения анализ на доказателствените източници е отговорил и на направените възражения от страните. При извеждането на значимите за обективната и субективна

съставомерност на поведението на подсъдимите, с нужното внимание е обсъдена информацията, съдържаща се в заявеното от свидетелите: А. Р. А., работещ към инкриминирания момент в ОП „Чистота“, чийто началник - директор е бил И. А. и от случайно срещнатия от подсъдимия Г. К. - св.С. М.. С основание показанията на двамата са възприети от въззивния съд за правдиви и обективни, не само защото са последователни по отношение на предоставените им суми, съответно 540 лв. и 180 лв., но са и в корелация по помежду си, а и със заявеното от техните познати и роднини, на които всеки един от двамата е раздал по 30 лв., за да гласува на предстоящите парламентарни избори за посочената политическа партия, регистрирана в ЦИК с бюлетина № 18, което подкрепя обвинителната теза. Аргументирано са отхвърлени изводите на втория първоинстанционен състав, че показанията на двамата ключови свидетели не могат да послужат за изграждане на фактическите изводи относно извършените деяния при условие, че те са напълно еднопосочни. Действително всички свидетели са разпитани пред съдия, непосредствено в началото на образуваното досъдебно производство, като при извършените процесуално следствени действия не е присъствал никой от подсъдимите. Същевременно от протоколите, обективиращи визираните разпити, се установява, че към момента на провеждането им все още не са били налице достатъчно доказателства за привличането на някой от тримата в качеството му на обвиняем, поради което и разследващият орган не е имало как да изпълни задължението си по чл.223, ал.2 от НПК. Коректно е отразено съществуващото противоречие между дадените от свидетелите показания и заявеното в обясненията от самите подсъдими, като с необходимата прецизност е посочено в коя част съдът ги кредитира и причините, поради които не ги възприема в останалата. Прецизно е обсъдена и несъстоятелността на твърденията относно предназначението на „списъка за пилета“ със седемнадесет лица, изготвен от св.А. в изпълнение на договорката му с подсъдимия А., на който е придаден вид, че е съставен за спазването на традицията за раздаване на хранителни продукти на по-бедните мюсюлмани за празника Байрам, който като време съвпадал с насрочените парламентарни избори. Горният извод на въззивния съд не се основава на предположения, както се твърди в жалбите, а намира нужната фактическа и логическа опора не само в показанията на св.А., но и със самото откриване на списъка в дома на същия, издет с протокол след извършеното претърсване и приложен по делото, както и от показанията на установените по делото още 11 други лица, които са категорични, че са получили от св.А. сумата от по 30 лв. на глас, за да упражнят изборителното си право в полза на посочената политическа партия.

Няма как да се споделят и съображенията в жалбите на адв.Д., че изводите за участието на подзащитните му в изпълнение на престъпленията са изградени въз основа на т.нар. „оговор“. В обясненията на всеки един от тримата не се съдържат твърдения, че не той, а някой от друг от останалите подсъдими е извършил инкриминираните деяния, като те напълно отричат да са предоставяли средства на св. А. и на св.М. за купуването на гласове. Същевременно заявеното от двамата свидетели се подкрепя от останалите посочени по-горе доказателствени източници.

С оглед изложеното настоящият намира, че в случая не са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила от страна на въззивния съд при събирането, проверката и оценката на доказателствата и доказателствените източници. Спазени са изискванията на чл.13, чл.14 и чл.107, ал.5 от НПК, поради което не са налице пороци, които да поставят под съмнение правилността на формиране на вътрешното му убеждение.

В трите жалби претенцията за неправилно приложение на материалния закон е заявена единствено като следствие от допуснатите съществени процесуални нарушения, чиято основателност не се потвърди при касационната проверка. Отсъствието на каквито и да е други съображения в подкрепа на заявеното касационно основание по чл.348, ал.1, т.1 от НПК не налагат обсъждане правилността на възприетата правна квалификация, като е напълно достатъчно да се посочи, че в рамките на вярно установените фактически положения материалният закон е приложен правилно от страна на въззивния съд.

Касационното основание по чл.348, ал.1, т.3 от НПК е заявено единствено в жалбата на адв.Т., при това напълно бланкетно, тъй като не са изложени, каквито и да било съображения в негова подкрепа, а и отсъства претенция за намаляване на наложеното за всяко едно от извършените от подсъдимия А. три престъпления или за определеното едно общо най-тежко наказание, включително и относно начина на неговото изпълнение. Същевременно предвид направеното искане за оправдаване на подсъдимите и изразеното от прокурора становище, касационният състав намира, че действително към инкриминирания момент разпоредбата на чл.167, ал.2 от НК е била без минимум, като предвидената санкция е била до пет години лишаване от свобода. В този смисъл наказанието на всеки един от тримата подсъдими за това престъпление, тъй като е определено при наличието на многобройни смекчаващи отговорността обстоятелства, съобразно разпоредбата на чл.55, ал.1, т.2, б. „Б“ от НК следва да се замени с пробация, при двата вида задължителни пробационни мерки по чл. 42а, ал.2, т.1 и т.2 от НК, при това в минималната предвидена в закона продължителност от по шест месеца, предвид изминалите малко повече от десет години от инкриминирания момент.

Така промененото наказание за престъплението по чл.167, ал.2 от НК не води до промяна на определеното при условията на чл.23 -25 от НК общо най-тежко наказание от шест месеца лишаване от свобода по отношение на подсъдимия И. А. и на подсъдимия Г.К.от десет месеца лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено при условията на чл.66, ал.1 от НК с изпитателен срок от по три години.

По изложените съображения въззивният съдебен акт следва да се измени в горния смисъл, поради което и на основание чл.354, ал.2, т.1, вр. с ал.1, т.4 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯ въззивна присъда № 2/19.01.2024 г., постановена по внохд № 244/2022 г. по описа на Окръжен съд - Велико Търново, като на основание чл.55, ал.1, т.2, б. „Б“ от НК ЗАМЕНЯ наложеното на подсъдимите И. А. А., Г. А. К. и Е. Г. А., за извършеното от всеки от тях престъпление по чл.167, ал.2 от НК, наказание от 6 /шест/ месеца лишаване от свобода с Пробация, с пробационни мерки: „Задължителна регистрация по настоящ адрес“, с периодичност на изпълнение два пъти седмично и „Задължителни периодични срещи с пробационен служител“ и двете за срок от по шест месеца.

ОСТАВЯ в сила въззивната присъдата в останалата ѝ част.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: